



## PARAULA I VIDA

# Formar, informar i sensibilitzar sobre mobilitat humana



El fenomen migratori no és només un problema econòmic, social, demogràfic, cultural i polític. Precisament perquè s'ha convertit en un tema cada vegada més polititzat, entendre la raó d'aquest moviment global humà, la presència dels emigrants i la seva integració en les societats europees, necessita ara una bona comunicació. Per això, ¿com comunicar, informar i sobretot formar els fidels catòlics per a una percepció correcta del fenomen de l'emigració? Com testimoniar tot el bé que s'està fent a Europa a través de l'Església Catòlica? Com combatre les nombroses «notícies falses» que alteren la realitat? Són les preguntes amb què s'han confrontat els responsables de la **Pastoral dels Emigrants de les Conferències Episcopals d'Europa**, reunits a Estocolm (Suècia) del 13 al 15 de juliol.

El fenomen de l'emigració dins Europa ha estat i és saludable per a la fe, perquè molts cristians provinents d'Europa de l'Est, Orient Mitjà o Àfrica han mantingut i viuen la seva fe en els països d'acollida, que estan massa marcats per un procés fort de secularització. D'altra banda, una ges-

tió incorrecta o la manipulació conscient del fenomen migratori a través dels mitjans de comunicació social sovint han donat lloc a malentesos, per no dir actituds hostils per part de la comunitat acollidora. Preocupa el que revelen les enquestes sobre tancament i indiferència creixents en molts països europeus.

En temps de crisi econòmica, creix la percepció en l'opinió pública que els governs nacionals haurien de cuidar primer els seus propis ciutadans i no els immigrants. Si en els debats mediàtics, el fenomen migratori només és abordat sota perspectives econòmiques o polítiques, el resultat és evident: s'oblida el dret inalienable a la dignitat de tota persona humana. A més, els mitjans de comunicació no sempre saben tractar el fenomen complex de la mobilitat humana amb la deguda competència. I per això el paper central de la comunicació per explicar bé la mobilitat humana amb les seves tragèdies, però també amb la seva bellesa i riquesa. S'haurà d'invertir més en la formació dels comunicadors i en l'ús pastoral positiu de les xarxes socials.

Quan s'utilitzen de manera acrítica categories «prestades» d'altres àm-

bits, com la política, la sociologia o l'economia, es generen confusió i por. La mobilitat humana és un repte urgent que requereix un renovat compromís també per part de l'Església, expressant d'una manera senzilla però clara, el punt central de la dignitat de tota persona. En aquest sentit, el testimoni dels cristians serà molt més fort si els diversos àmbits pastorals encarregats de l'atenció humana testimonien el mateix anhel de protegir la persona. Haurem de desafiar la narració simplificada i les notícies falses, acceptant l'encontre amb l'altre, estimant-lo no en abstracte, sinó en la concreció de la vida quotidiana. En temes de migració, les obres tenen més força que moltes paraules, sovint inadequades, per explicar les raons de la tragèdia i la soledat que pateixen tantes persones, lluny de la seva pàtria. En aquest tema és important seguir les pautes indicades pel Papa Francesc i resumides amb les paraules **«acollir, protegir, promoure i integrar»**, i que davant el sofriment dels refugiats, **«l'única resposta és la solidaritat i la misericòrdia»**.

† Joan-Enric Vives  
Arquebisbe d'Urgell

## ACTUALITAT

# Jornades de Teologia



«La condició humana» és el títol amb el que se celebraran les Jornades de Teologia d'enguany, els dies 30 i 31 d'agost, a la Sala Sant Domènec de La Seu d'Urgell.

Les jornades estan obertes a tothom, per bé que molts dels assistents són mestres i professors de religió, catequistes, sacerdots i persones que donen suport a la pastoral en diversos àmbits. Faran les seves aportacions Ignasi Boada i Francesc Torralba, que parlaran de l'antropologia i les dimensions comunitàries i polítiques de les persones. Inaugurarà les jornades l'Arquebisbe d'Urgell, Mons. Joan-Enric Vives.

## APUNTS PER A L'ANÀLISI

# Decisions importants en la nostra vida

En un moment de desconcert i de prova, Pere, en nom dels apòstols, pren una decisió, opta per la fidelitat a Jesús. Ho llegim avui a l'Evangelí. També segles abans, els israelites, convocats per Josuè, prenen la decisió de ser fidels al Déu de l'Aliança, que els ha alliberat de l'esclavatge d'Egipte. Cadascú de nosaltres hem pres també la decisió de seguir Jesús i de viure segons la seva Paraula.

No és aquesta l'única opció que hem pres. De fet, tota la nostra vida és un seguit de decisions. La majoria no tenen gaire importància: fer un comentari, trucar per telèfon, llegir un llibre, atendre una persona, parlar dels afers socials o polítics...

Però en la nostra vida hem pres algunes decisions que han tingut importància, potser molta: tenir relacions amb una persona i casar-s'hi, dedicar-se a una professió, tenir un fill, aconsellar-lo sobre la seva vida, implicar-se en una causa social o política, trencar relacions amb una persona o un grup... Cadascú de nosaltres pot anar resseguint els moments i les decisions que han tingut transcendència en la nostra vida. A vegades ens adonem de la importància d'aquestes decisions, però sovint les prenem sense massa atenció, quasi espontàniament. De fet, aquestes decisions més significatives, sense adonar-nos-en, ens han anat modelant. Les persones complim trenta, quaranta, cinquan-

ta anys, ens hem anat fent a base d'aquestes decisions, i som d'alguna manera.

Sovint no ens adonem de la transcendència espiritual d'aquestes decisions, i en tenen molta. De fet, són segons l'Esperit de l'Evangelí o contra ell, i així ens anem modelant segons l'amor, la pau, la generositat, o segons l'egoisme i l'interès propi, contra l'Esperit de l'Evangelí. No les solem viure com a moments claus, però a la pràctica, aquestes decisions poden tenir en la vida d'una persona una importància espiritual semblant a la que avui llegim a l'Evangelí: Senyor, a qui aniríem, jo et vull seguir.

Gaspar Mora, professor emèrit de la FTC

## PALABRA Y VIDA

## Formar, informar y sensibilizar sobre movilidad humana

**E**l fenómeno migratorio no es sólo un problema económico, social, demográfico, cultural y político. Precisamente porque se ha convertido en un tema cada vez más politizado, entender la razón de este movimiento global humano, la presencia de los emigrantes y su integración en las sociedades europeas, necesita ahora una buena comunicación. Por eso, ¿cómo comunicar, informar y sobre todo formar a los fieles católicos para una percepción correcta del fenómeno de la emigración? ¿Cómo testimoniar todo el bien que se está haciendo en Europa a través de la Iglesia Católica? ¿Cómo combatir las numerosas «noticias falsas» que alteran la realidad? Son las preguntas con que se han confrontado los responsables de la **Pastoral de los Migrantes de las Conferencias Episcopales de Europa**, reunidos en Estocolmo (Suecia) del 13 al 15 de julio.

El fenómeno de la emigración dentro de Europa ha sido y es saludable para la fe, porque muchos cristianos provenientes de Europa del Este, Oriente Medio o África han mantenido y viven su fe en los países de acogida, que están demasiado marcados por un fuerte proceso de secularización. Por otra parte, una gestión incorrecta o la manipulación consciente del fenómeno migratorio, a través de los medios de comunicación social, a menudo han dado lugar a malentendidos, por no decir actitudes hostiles por parte de la comunidad acogedora. Preocupa lo que revelan las encuestas sobre cierre e indiferencia crecientes en muchos países europeos.

En tiempos de crisis económica, crece la percepción en la opinión pública de que los gobiernos nacionales deberían cuidar primero a sus propios ciudadanos y no a los inmigrantes. Si en los debates mediáticos, el fenómeno migratorio sólo es abordado bajo perspectivas económicas o políticas, el resultado es evidente: se olvida el derecho inalienable a la dignidad de toda persona humana. Además, los medios de comunicación no siempre saben tratar el fenómeno complejo de la movilidad humana con la debida competencia. Y por eso el papel central de la comunicación para explicar bien la movilidad humana con sus tragedias, pero también con su belleza y riqueza. Se deberá invertir más en la formación de los comunicadores y en el uso pastoral positivo de las redes sociales.

Cuando se utilizan de manera acrítica categorías «prestadas» de otros ámbitos, como la política, la sociología o la economía, se generan confusión y miedo. La movilidad humana es un reto urgente que requiere un renovado compromiso también por parte de la Iglesia, expresando de una manera sencilla pero clara, el punto central de la dignidad de toda persona. En este sentido, el testimonio de los cristianos será mucho más fuerte si los diversos ámbitos pastorales encargados de la atención humana atestiguan el mismo anhelo de proteger la persona. Tendremos que desafiar la narración simplificada y las noticias falsas, aceptando el encuentro con el otro, amándolo no en abstracto, sino en la concreción de la vida cotidiana. En temas de migración, las obras tienen más fuerza que muchas palabras, a menudo inadecuadas, para explicar las razones de la tragedia y la soledad que sufren tantas personas, lejos de su patria. En este tema es importante seguir las pautas indicadas por el Papa Francisco y resumidas con las palabras «**acoger, proteger, promover e integrar**», y que ante el sufrimiento de los refugiados, «**la única respuesta es la solidaridad y la misericordia**».

† Joan-Enric Vives  
Arzobispo de Urgell

## APLECS I DEVOCIÓ POPULAR A LA DIÒCESI

APLEC DE SANT GIL AL SANTUARI DE LA MARE DE DÉU DE NÚRIA

## El Santuari de la Mare de Déu de Núria: devoció, tradició i història d'una nova basílica

**La llegenda diu que cap a l'any 700 Sant Gil, un monjo originari d'Atenes, va venir des de la Provença on havia fundat un monestir, per trobar la pau i la tranquil·litat de la vida eremítica a la Vall de Núria. S'hi va estar quatre anys i va deixar la talla de la Mare de Déu, una creu, la campana i una olla. Són tres símbols del Santuari que reneixen cada festa de Sant Gil, el 2 de setembre, quan els pastors fan el canvi de guardes del bestiar que hi pastura per les muntanyes. La gent de les comarques veïnes, de França i de la plana, s'ajunten en un aplec popular de gran tradició.**

**E**l Santuari de la Mare de Déu de Núria, al Ripollès, té un paper molt important en la vida religiosa, no tan sols del bisbat d'Urgell; també en la de la resta de bisbats catalans i en les tradicions i vivències de la ciutadania del país. Després de Montserrat, és el santuari més popular i visitat de Catalunya. L'evolució del santuari i la devoció a la Mare de Déu ajuden a explicar el tarannà, els



costums i certs esdeveniments històrics de tot un poble.

Hi ha una història rica en llegendes populars que expliquen els orígens de la Mare de Déu; la situació del temple principal i de l'ermita de Sant Gil; i dels símbols més importants que han perviscut al llarg dels segles i que avui formen part de l'imaginari i la iconografia nurienca. La presència d'ermitans des de temps immemorial, com Sant Gil i Amadeu, la troballa de la marededéu per part d'un bou... tot es confabula per donar ales a l'espiritualitat popular. La imatge de la verge és de l'entorn del segle XII, de fusta

de noguera tallada i bellament policromada, fugint, en alguns dels seus detalls, de l'hieratisme propi de l'època.

L'edifici actual del temple és relativament modern: el complex ha anat canviant amb el temps. No hi ha hagut un únic procés d'engrandiment, sinó que s'han anat aixecant capelles, construccions i edificis annexes amb el pas dels anys. La primera capella, d'origen medieval, molt modesta, no ha deixat rastre.

El temple actual és obra de l'arquitecte Josep Danés i suposa l'inici de l'etapa contemporània de Núria.

## LA VEU DEL PAPA FRANCESC

CATEQUESI SOBRE EL BAPTISME

## Revestits de Crist

**E**ls efectes espirituals d'aquest sagrament, invisibles als ulls però que actuen en el cor de qui s'ha convertit en una nova criatura, queden ben explicats amb el lliurament de la túnica blanca i del ciri encès.

Després del baptisme de regeneració, semblava natural, des dels primers segles, revestir els acabats de batejar amb un vestit nou, blanc, a semblança de l'esplendor de la vida aconseguida en Crist i en l'Esperit Sant. El vestit blanc, anuncia la condició dels transfigurats en la glòria divina.

Fins i tot el lliurament de la flama ritual del ciri pasqual, recorda l'efecte del baptisme: «Rebeu la llum de

Crist», diu el sacerdot. Aquestes paraules recorden que nosaltres no som la llum, sinó que la llum és Jesucrist (Jn 1,9;12,46), el qual, ressuscitat d'entre els morts, ha vençut les tenebres del mal. Nosaltres estem cridats a rebre la seva esplendor! Així com la flama del ciri pasqual dona llum a cada una de les candeles, així la caritat del Senyor ressuscitat inflama els cors dels batejats, omplint-los de llum i de calor. I per això, des dels primers segles el baptisme s'anomenava també *il·luminació* i el batejat s'anomenava *l'il·luminat*.

Aquesta és la vocació cristiana: «caminar sempre com a fills de la llum, perseverant en la fe» (cf. *Ritu*

*de la iniciació cristiana dels adults*, n. 146; Jn 12,36). Si es tracta dels infants, és feina dels pares, junt amb els padrins i padrines, preocupar-se per alimentar la flama de la gràcia baptismal en els seus fills, ajudant-los a perseverar en la fe (cf. *Ritu del Baptisme dels Infants*, n. 146).

La celebració del baptisme acaba amb la pregària del parenostre, pròpia de la comunitat dels fills de Déu. De fet, els infants que han nascut de nou amb el baptisme rebran la plenitud del do de l'Esperit en la confirmació i participaran en l'eucaristia, aprenent el que significa adreçar-se a Déu anomenant-lo *Pare*.

(Dimecres, 16 de maig de 2018)



# Els bisbes valoren l'acolliment humanitari a refugiats i emigrants rescatats a la Mediterrània



**E**n la nota feta pública després de la reunió n. 227 de la Conferència Episcopal Tarracense (CET), a Salardú, duta a terme els dies 3, 4 i 5 de juliol passats, els bisbes van donar a conèixer la seva valoració positiva de que les diverses administracions públiques i també Càritas i altres entitats socials de Catalunya i de la resta de l'Estat espanyol hagin donat acolliment humanitari a refugiats i emigrants rescatats a la Mediterrània, així com també el recent conveni que l'Estat andorrà ha signat amb la Comunitat de Sant'Egidi per tal d'establir un corredor humanitari d'acollida de refugiats. En aquest sentit, volen fer-se ressò de la crida del Papa Francesc a estar oberts i a ser solidaris envers els qui fugen de la guerra i de situacions injustes.

En la mateixa reunió també es van donar a conèixer d'altres punts:

1. Els bisbes han reflexionat àmpliament sobre la catequesi, el catecumenat i la confirmació, a partir de les explicacions que els han donat el Bisbe auxiliar de Barcelona, Mons. Antoni Vadedell, President del Secretariat Interdiocesà de Catequesi (SIC), el Director del SIC, Mn. Joan Maria Amich, el Delegat de catequesi de l'Arquebisbat de Barcelona, Mn. Enric Termes, i el responsable del departament del catecumenat, Mn. Felip-Juli Rodríguez.

2. També han pogut ponderar i dialogar sobre els treballs de la traducció al català de la tercera edició esmenada del Missal Romà, en temes d'especial rellevància, que ha presentat Mons. Joan-Enric Vives i Mn. Joan Baburés, coordinador de la Comissió Interdiocesana de Litúrgia (CIL).

3. Mons. Francesc Pardo, encarregat de l'àmbit de la Pastoral de Joventut, ha presentat l'informe que els delegats diocesans de Joventut han fet de l'Aplec de l'Esperit, celebrat a Tortosa la passada Pentecosta, que ha estat valorat molt positivament. També ha presentat una primera aproximació al document de treball per al proper Sínode sobre «els joves, la fe i el discerniment vocacional» que se celebrarà a Roma del 3 al 28 d'octubre, en el que hi participarà el cardenal Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona.

4. Així mateix, s'han revisat diverses qüestions relatives a la formació dels seminaristes i la formació permanent dels preveres, la pastoral vocacional, i el Gabinet d'Informació de l'Església a Catalunya.

5. Els bisbes han tingut notícia de l'apropament d'alguns antics membres del govern de la Generalitat i altres dirigents socials a centres penitenciaris ubicats en territori català. Celebren l'aplicació d'aquesta mesura legal i humanitària que, sens dubte, afavorirà el contacte amb les famílies d'aquests detinguts en presó preventiva.

Així mateix, els bisbes desitgen que es continuïn donant passos per part de tots els agents polítics i socials per tal que, com ja han manifestat repetidament, es pugui trobar una solució a l'actual situació que sigui justa i acceptable per a tothom, amb un gran esforç de diàleg des de la veritat, amb generositat i recerca del bé comú.

I conviden novament els cristians a pregar i ser constructors de pau i apòstols de reconciliació enmig de la societat catalana.

# Noces d'Or de tres germanes de la Sagrada Família



**L**a capella de la Residència de les Germanes de la Sagrada Família d'Urgell de La Seu d'Urgell va acollir una celebració emotiva, el passat 30 de juny, quan es van celebrar en un mateix acte les Noces d'Or de tres de les germanes de la comunitat i alhora les exèquies d'una d'elles.

La Gna. Maria Josefa Simó Panadés va ser acompanyada a la terra després de llargs anys de vida religiosa entregada dins l'Institut de Germanes de la Sagrada Família d'Urgell en una Missa exequial que fou presidida per Mn. Manuel Pal i concelebrada per Mn. Lluís Miguel Sánchez, Mn. Jordi Miquel i Mn. Josep M. Solé i on hi fou present la Superiora de la Comunitat, M. Tomasa Itoiz. Alhora, tres religioses celebraven el goig dels seus 50 anys de vida religiosa consagrada i fidel, la Gna. Rosario García Barrionuevo, vinculada a la comunitat de La Seu d'Urgell durant molts anys i que ara resideix a la comunitat de Cervera; la Gna. Eneida Lorenzo Herrero, palentina i resident a la comunitat de Santa Coloma d'Andorra la Vella; i la Gna. Neus Bajona Casals, de la Comunitat de La Seu d'Urgell, que van celebrar amb acció de gràcies el do de Déu de la seva vocació religiosa viscuda durant 50 anys. La celebració conjunta va voler mostrar que l'entrega i el lliurament d'una religiosa en els vots de l'obediència, pobresa i castedat, segons el carisma de la Beata Anna Maria Janer, fundadora de l'Institut, perdura fins al final de la vida en aquest món i del traspàs a la vida eterna, on tots ens retrobarem en el Crist Senyor Resuscitat que ha vençut la mort.

## LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

**27. □ Dilluns** (lit. hores: 1a setm.) [2Te 1,1-5.11b-12 / SI 95 / Mt 23, 13-22]. Santa Mònica (Tagaste, 331 - Òstia, 387), mare de sant Agustí, patrona de les dones casades.

**28. □ Dimarts** [2Te 2,1-3a.14-17 / SI 95 / Mt 23,23-26]. Sant Agustí (354-430), bisbe d'Hipona (Àfrica) i doctor de l'Església; sant Juníper Serra, prev. franciscà, de Petra (Mallorca), evangelitzador de Califòrnia; sant Julià, mr. (s. IV); sant Hermes, mr. (s. II).

**29. ■ Dimecres** [2Te 3,6-10.16-18 / SI 127 / Mc 6,17-29]. Martiri de sant Joan Baptista, decapitat (s. I), venerat a Sebaste; santa Sabina, mr.; sant Adelf, bisbe.

**30. ■ Dijous** [1C 1,1-9 / SI 144 / Mt 24,42-51]. □ *Lleida i Urgell*: Sant Lluís de França; sant Fèlix, prevere i màrtir a Roma (s. IV), patró de Vilafranca del Penedès; sant Fiacre, ermità, patró de botànics i jardiniers; santa Joana Jugan, verge, fundadora de les Germanetes dels Pobres (1839).

**31. ■ Divendres** [1C 1,17-25 / SI 32 / Mt 25,1-13]. Sant Ramon Nonat, rel. mercedari, dels primers, captiu a Algèria, cardenal, patró de Cardona; sant Nicodem, amic i seguidor de Jesús; sants Vicenç, Sabina i Cristeta, mrs., patrons d'Àvila.

### SETEMBRE

**1. ■ Dissabte** [1C 1,26-31 / SI 32 / Mt 25,14-30]. □ *Tortosa*: Mare de Déu de la Cinta. □ *Lleida*: Sant Lleïr, bisbe de Coserans (s. VI). ■ *Sant Fel·liu de Llobregat*: Beat Josep Samsó

(Castellbisbal, 1887 - Mataró, 1936), prev. i mr.; sant Gil o Gili, penitent a Núria; sant Artur, mr.; santa Anna, profetessa; santa Teresa-Margari-da Reddi, vg. carmelitana.

**2. ■ Diumenge vinent**, XXII de durant l'any (lit. hores: 2a setm.) [Dt 4,1-2.6-8 / SI 14 / Jm 1,17-18. 21b-22.27 / Mc 7,1-8.14-15.21-23]. Sant Antolí o Antoni, mr.; santa Íngrid, vg. dominicana sueca (†1282); santa Raquel, matrona bíblica (dona de Jacob); beats màrtirs de setembre (Revolució francesa, 1789).

# Diumenge XXI de durant l'any (B)

## COMENTARI

### «Senyor, a qui aniríem? Només Vós teniu paraules de Vida eterna»



**A** Siquem, Josuè reuní totes les tribus d'Israel: el lloc no és casual perquè a Siquem el Senyor s'aparegué a Abram dient-li: Donaré a la teva descendència aquest país (Gn 12,7). També a Siquem, aixecà Jacob un altar i el dedicà al Déu d'Israel (Gn 33,18s).

El discurs segueix l'esquema deuteronomista (Jos, Jt, 1-2 Sa, 1-2 Re): Si no us sembla bé de tenir el Senyor per Déu, escolliu avui quins déus voleu adorar.

Tot i l'habitual confessió de fe (El Senyor ens va fer sortir de la terra d'Egipte), de fet Israel no havia deixat del tot els costums idolàtrics. Per això cada generació ha de renovar l'Aliança amb Déu que no accepta del seu Poble que vagi saltant, ara amb un peu, ara amb un altre com denuncia Elies (1Re 18,21).

Ef 5 presenta un veritable codi de deures familiars amb clau de lectura al v. 1: Sou fills estimats de Déu: imiteu el vostre Pare. El v. 2 afegeix la novetat cristiana: Viviu estimant com el Crist ens estimà.

Sotmeteu-vos els uns als altres: però tots a tots! «Sotmetre's» indica la submissió voluntària de Crist al Pare (1Co 15, 28), de l'Església a Crist (Ef 5,24) i dels cristians uns als altres per amor (1Co 16, 16). Pau no defensa cap submissió imposada des de fora. L'amor ha de guiar l'autèntica llibertat: Si us estimeu, poseu-vos al servei els uns dels altres (Ga 5,13).

El marit és «cap» de la muller només de la manera que Crist és «cap i salvador» de l'Església: no aprofitant-se del cos sinó donant-li vida amb amor.

Culmina el Discurs del Pa de Vida amb la reacció: Aquest llenguatge és molt difícil! Sabent que els seus seguidors murmuraven, avisa Jesús: L'Esperit és qui dona la vida. Perquè ningú no pot entrar al Regne de Déu si no neix de l'aigua i de l'Esperit (Jn 3,5). També havia insistit: Ningú no pot venir a mi si no l'atreu el Pare (Jn 6,44).

Acollir el missatge cristològic i eucarístic és un do que —a més de la generositat del donant— reclama l'acolliment del receptor i l'ús correcte del «do».

La interpel·lació de Jesús als Dotze (Vosaltres també em voleu deixar?) provoca la confessió personal de Pere on ressona la proclamació eclesial: Senyor, a qui aniríem? Només Vós teniu paraules de Vida eterna.

Mn. José Luis Arín

#### ► Lectura del llibre de Josuè (Js 24,1-2a.15-17.18b)

En aquells dies, Josuè reuní a Siquem totes les tribus d'Israel, i cridà els ancians d'Israel, els seus caps, els seus jutges i els seus magistrats. Es presentaren tots davant Déu, i Josuè digué a tot el poble: «Si no us sembla bé de tenir el Senyor per Déu, escolliu avui quins déus voleu adorar: els que adoraven els vostres pares quan vivien a la regió occidental de l'Eufrat o els déus dels amorreus, al país dels quals viviu. Però jo i la meua família hem decidit d'adorar el Senyor.» El poble respongué: «Mai de la vida no abandonarem el Senyor per adorar altres déus. El Senyor, el nostre Déu, és el qui ens va fer pujar amb els nostres pares de la terra d'Egipte, d'un lloc d'esclavatge; ell obrà davant els nostres ulls aquells grans senyals i ens guardà pertot arreu on anàvem, enmig de totes les nacions que havíem de travessar. També nosaltres, doncs, estem decidits a adorar el Senyor, que és el nostre Déu.»

#### ► Salm responsorial (33)

R. Tasteu i veureu que n'és de bo el Senyor.

#### ► Lectura de la carta de sant Pau als cristians d'Efes (Ef 5,21-32)

Germans, sotmeteu-vos els uns als altres per reverència a Crist. Que les esposes se sotmetin als seus marits, com tots ens sotmetem al Senyor, perquè el marit és cap de la seva esposa, igual que el Crist és cap i salvador de l'Església, que és com el seu cos. Per tant, així com l'Església se sotmet al Crist, les esposes s'han de sotmetre en tot als marits. I vosaltres, marits, estimeu les vostres esposes, tal com el Crist estima l'Església. L'estima tant que s'ha entregat a la mort per ella, per santificar-la: l'ha rentada amb el bany de l'aigua acompanyat de la paraula, i així ha pogut cridar a la seva presència una Església gloriosa, sense taques, ni arrugues, ni res de semblant, tota santa i immaculada. Igualment els marits han d'estimar l'esposa com el seu propi cos. El qui estima la seva esposa és com si s'estimés ell mateix. No hi ha hagut mai ningú que no estimés el seu propi cos. Tothom l'alimenta i el vesteix. També el Crist es porta així amb la seva Església, perquè som membres del seu cos. Per dir-ho amb paraules de l'Esclat: «Per això l'home deixa el pare i la mare per unir-se a la seva esposa, i, des d'aquell moment, ells dos formen una sola família.» És un misteri molt gran: ho dic de Crist i de l'Església.

#### ► Lectura de l'evangeli segons sant Joan (Jn 6,60-69)

En aquell temps, molts que fins aleshores havien seguit Jesús digueren: «Aquest llenguatge és molt difícil! Qui és capaç d'entendre'l?» Jesús coneixia interiorment que els seus seguidors murmuraven d'això, i els digué: «Us escandalitza això que us he dit? Què direu si veieu que el Fill de l'home puja on era abans? L'Esperit és el qui dona la vida. La carn no serveix de res. Les paraules que jo us he dit són Esperit i són vida. Però entre vosaltres n'hi ha alguns que no creuen.» Des del principi Jesús sabia qui eren els qui creien i el qui l'havia de traïr. Després afegí: «Per això us he dit abans que ningú no pot venir a mi si el Pare no li concedeix aquest do.» Després d'aquell moment, molts dels qui l'havien seguit fins aleshores l'abandonaren i ja no anaven més amb ell. Jesús preguntà als dotze: «Vosaltres també em voleu deixar?» Simó Pere li respongué: «Senyor, a qui aniríem? Només vós teniu paraules de vida eterna, i nosaltres hem cregut i sabem que sou el Sant de Déu.»

#### ► Lectura del libro de Josué (Jos 24,1-2a.15-17.18b)

En aquellos días, Josué reunió a las tribus de Israel en Siquem y llamó a los ancianos de Israel, a los jefes, a los jueces y a los magistrados. Y se presentaron ante Dios. Josué dijo a todo el pueblo: «Si os resulta duro servir al Señor, elegid hoy a quién queréis servir: si a los dioses a los que sirvieron vuestros antepasados al otro lado del Río, o a los dioses de los amorreos, en cuyo país habitáis; que yo y mi casa serviremos al Señor».

El pueblo respondió: «¡Lejos de nosotros abandonar al Señor para servir a otros dioses! Porque el Señor nuestro Dios es quien nos sacó, a nosotros y a nuestros padres, de Egipto, de la casa de la esclavitud; quien hizo ante nuestros ojos aquellos prodigios y nos guardó en todo nuestro peregrinar y entre todos los pueblos por los que atravesamos. También nosotros serviremos al Señor: ¡porque él es nuestro Dios!»

#### ► Salmo responsorial (33)

R. Gustad y ved qué bueno es el Señor.

#### ► Lectura de la carta del apóstol san Pablo a los Efesios (Ef 5,21-32)

Hermanos: Sed sumisos unos a otros en el temor de Cristo: las mujeres, a sus maridos, como al Señor; porque el marido es cabeza de la mujer, como Cristo es cabeza de la Iglesia; él, que es el salvador del cuerpo. Como la Iglesia se somete a Cristo, así también las mujeres a sus maridos en todo.

Maridos, amad a vuestras mujeres como Cristo amó a su Iglesia: Él se entregó a sí mismo por ella, para consagrarla, purificándola con el baño del agua y la palabra, y para presentársela gloriosa, sin mancha ni arruga ni nada semejante, sino santa e inmaculada. Así deben también los maridos amar a sus mujeres, como cuerpo suyo que son. Amar a su mujer es amarse a sí mismo. Pues nadie jamás ha odiado su propia carne, sino que le da alimento y calor, como Cristo hace con la Iglesia, porque somos miembros de su cuerpo.

«Por eso dejará el hombre a su padre y a su madre, y se unirá a su mujer y serán los dos una sola carne».

Es este un gran misterio: y yo lo refiero a Cristo y a la Iglesia.

#### ► Lectura del santo Evangelio según san Juan (Jn 6,60-69)

En aquel tiempo, muchos de los discípulos de Jesús dijeron: «Este modo de hablar es duro, ¿quién puede hacerle caso?».

Sabiendo Jesús que sus discípulos lo criticaban, les dijo: «¿Esto os escandaliza?, ¿y si vierais al Hijo del hombre subir adonde estaba antes? El Espíritu es quien da vida; la carne no sirve para nada. Las palabras que os he dicho son espíritu y vida. Y, con todo, hay algunos de entre vosotros que no creen». Pues Jesús sabía desde el principio quiénes no creían y quién lo iba a entregar. Y dijo: «Por eso os he dicho que nadie puede venir a mí si el Padre no se lo concede». Desde entonces, muchos discípulos suyos se echaron atrás y no volvieron a ir con él. Entonces Jesús les dijo a los Doce: «¿También vosotros queréis marcharos?». Simón Pedro le contestó: «Señor, a ¿quién vamos a acudir? Tú tienes palabras de vida eterna; nosotros creemos y sabemos que tú eres el Santo de Dios».